

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Архангай аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуйн газрын 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: АРА-2024/09/-НА-СТА-ТШЗ

<p>Цахим хуудас: www.open.audit.mn</p> <p>Архангай аймаг 2023 он</p>	<p>Дарга, Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа Утас: 7033-3141 Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар Утас: 7033-2860 Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn Аудитор В.Цогжаргал Утас: 99158257 Цахим хаяг: Tsojargalb@audit.gov.mn</p>
---	--

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

**ҮНДЭСНИЙ АУДИТЫН ГАЗАР
АРХАНГАЙ АЙМАГ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

Нутгийн захиргааны ордон, А корпус, 2 дугаар баг,
Эрдэнэбулган сум, Архангай аймаг, 65139,
Утас/Факс: (976) 7033 3141,
Цахим шуудан: arkhangai@audit.gov.mn

2024.02.23 № 46

танай _____-ны № _____-т

АРХАНГАЙ АЙМГИЙН ХҮНС, ХӨДӨӨ
АЖ АХУЙН ГАЗРЫН ДАРГА
П.ГОМБОДОРЖ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Архангай аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуйн газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Архангай аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуйн газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Аудитын гол асуудал

Монгол улсын Засгийн газрын 2023 оны 241 дүгээр тогтоолын дагуу төрийн албан хаагчдын цалингийн хэмжээг шинэчлэн тогтоосонтой холбоотой цалингийн сан өмнөх оноос 51.5 хувиар нэмэгдсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тус байгууллага нь 2023 онд гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 4 үндсэн зорилтын хүрээнд 77 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилтийг аймгийн засаг даргаас **94.6** хувиар үнэлжээ.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Т.БАЙГАЛМАА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	357,286,735.33	361,099,003.40
33	АВЛАГА	1,313,700.00	4,495,328.40
33500	Бусад авлага	1,313,700.00	4,495,328.40
33520	Хувь хүмүүсээс авах авлага	0.00	4,495,328.40
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	355,973,035.33	356,603,675.00
35100	Түүхий эд материал	18.00	18.00
35110	Тусгай зориулалттай материал	18.00	18.00
35400	Хангамжийн материал	339,213,017.33	341,453,657.00
35410	Бичиг хэргийн материал	1,863,641.00	2,686,691.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	0.00	1,034,973.00
35470	Бусад хангамжийн материал	337,349,376.33	337,731,993.00
35600	Мал амьтад	16,760,000.00	15,150,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	583,954,074.35	552,056,994.96
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	583,954,074.35	552,056,994.96
39200	Биет хөрөнгө	547,491,574.27	516,639,494.84
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	406,708,210.00	406,708,210.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-35,263,702.56	-45,049,736.16
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	83,167,157.15	83,167,157.15
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-30,387,587.07	-47,114,034.01
39205	Машин тоног төхөөрөмж(компьютер)	147,632,904.96	161,607,019.96
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-33,902,636.84	-65,094,420.24
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	10,369,730.63	28,542,428.63
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,772,414.41	-6,967,229.18
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	2,096,088.00	2,096,088.00
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,156,175.59	-1,255,989.31
39300	Биет бус хөрөнгө	36,462,500.08	35,417,500.12
39301	Програм хангамж	4,700,000.00	4,700,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-1,427,499.92	-2,472,499.88
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	33,190,000.00	33,190,000.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	941,240,809.68	913,155,998.36
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	1,313,700.00	4,495,328.40
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	1,313,700.00	4,495,328.40
41300	Өглөг	1,313,700.00	4,495,328.40
41360	Бусад өглөг	760,000.00	4,495,328.40
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	0.00	4,495,328.40
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	939,927,109.68	908,660,669.96
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	939,927,109.68	908,660,669.96
51100	Засгийн газрын оруулсан капитал	1,580,093,081.39	1,580,093,081.39
511001	Улсын төсвийн оруулсан хөрөнгө	1,580,093,081.39	1,580,093,081.39
51200	Хуримтлагдсан үр дүн	-758,778,583.78	-790,045,023.50
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	-849,852,465.29	-758,778,583.78
51220	Тайлант үеийн үр дүн	91,073,881.51	-31,266,439.72
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	118,612,612.07	118,612,612.07
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	941,240,809.68	913,155,998.36

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	499,188,984.08	1,018,364,426.45
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	140,167,827.08	194,095,580.45
120	Нийтлэг татварын бус орлого	140,167,827.08	194,095,580.45
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	72,314,550.00	1,100,000.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	72,314,550.00	1,100,000.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	49,951,415.36	24,799,428.45
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	17,901,861.72	168,196,152.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	359,021,157.00	824,268,846.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	336,352,300.00	776,771,900.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	336,352,300.00	776,771,900.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	22,668,857.00	47,496,946.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	14,168,857.00	10,031,200.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	7,000,000.00	30,813,146.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	0.00	6,652,600.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	396,068,198.57	1,011,939,142.57
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	396,068,198.57	1,011,939,142.57
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	375,730,922.19	962,791,558.24
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	239,046,203.28	463,633,439.12
210101	Үндсэн цалин	176,156,121.98	300,298,851.06
210102	Нэмэгдэл	33,034,225.55	124,268,545.89
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	18,570,000.00	27,624,993.24
210104	Урамшуулал	11,285,855.75	11,441,048.93
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	29,725,894.84	58,503,599.25
210201	Тэтгэврийн даатгал	20,312,161.21	40,125,399.25
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,389,666.13	4,594,400.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,911,732.86	3,675,800.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	464,757.73	919,200.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,647,576.91	9,188,800.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	34,210,164.47	34,941,682.30
210301	Гэрэл, цахилгаан	914,240.47	1,524,960.30
210302	Түлш, халаалт	32,277,217.00	32,161,113.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,018,707.00	1,255,609.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	14,983,921.00	45,267,834.00
210401	Бичиг хэрэг	4,982,410.00	4,218,150.00
210402	Тээвэр, шатахуун	5,817,567.00	29,832,738.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,723,500.00	1,806,660.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	270,000.00	300,000.00

Архангай аймгийн Хүнс хөдөө аж ахуйн газрын 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	0.00	391,786.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	2,190,444.00	8,718,500.00
2105	Нормативт зардал	0.00	69,400.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	0.00	69,400.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	0.00	38,229,700.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	0.00	25,800.00
210604	Урсгал засвар	0.00	38,203,900.00
2107	Томилолт, зочны зардал	6,476,950.00	35,919,000.00
210701	Гадаад албан томилолт	0.00	5,000,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	6,476,950.00	30,919,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	15,814,013.00	86,557,370.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	7,260,000.00	81,024,300.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,198,100.00	587,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	143,032.00	133,200.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	7,200,000.00	4,800,000.00
210807	Газрын төлбөр	12,881.00	12,870.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	35,473,775.60	199,669,533.57
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	6,041,620.67	142,973,025.73
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	29,432,154.93	56,696,507.84
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	20,337,276.38	49,147,584.33
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	2,345,800.00	7,250,600.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	482,100.00	7,250,600.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	17,991,476.38	41,896,984.33
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	14,979,550.41	36,969,384.33
213305	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,011,925.97	4,927,600.00
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III)=(I)-(II)	103,120,785.51	6,425,283.88
V	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	12,046,904.00	37,691,723.60
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	12,046,904.00	37,691,723.60
VI	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ НИЙТ ҮР ДҮН (VI)=(III)+(IV)-(V)	91,073,881.51	-31,266,439.72

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	ӨМНӨХ ОН	ТАЙЛАНТ ОН
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	376,768,606.97	825,582,546.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	376,768,606.97	825,582,546.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	336,352,300.00	776,771,900.00
131001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт	336,352,300.00	776,771,900.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	40,416,306.97	48,810,646.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	14,168,857.00	10,031,200.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	7,000,000.00	32,126,846.00

Архангай аймгийн Хүнс хөдөө аж ахуйн газрын 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	17,747,449.97	6,652,600.00
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	370,768,606.97	825,582,546.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	370,768,606.97	825,582,546.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	335,695,806.59	776,434,961.67
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	239,046,203.28	463,633,439.12
210101	Үндсэн цалин	180,328,041.78	300,298,851.06
210102	Нэмэгдэл	30,852,305.75	124,268,545.89
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	16,580,000.00	27,624,993.24
210104	Урамшуулал	11,285,855.75	11,441,048.93
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	29,725,894.84	58,503,599.25
210201	Тэтгэврийн даатгал	20,312,161.21	40,125,399.25
210202	Тэтгэмжийн даатгал	2,389,666.13	4,594,400.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	1,911,732.86	3,675,800.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	464,757.73	919,200.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	4,647,576.91	9,188,800.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	34,210,147.47	34,941,682.30
210301	Гэрэл, цахилгаан	914,240.47	1,524,960.30
210302	Түлш, халаалт	32,277,200.00	32,161,113.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,018,707.00	1,255,609.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	9,022,403.00	34,019,746.00
210401	Бичиг хэрэг	1,678,900.00	2,058,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	4,984,317.00	29,477,386.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,723,500.00	1,806,660.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	270,000.00	300,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	365,686.00	376,900.00
2105	Нормативт зардал	1.00	69,400.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	1.00	69,400.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	716,000.00	38,229,700.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	1.00	25,800.00
210604	Урсгал засвар	716,000.00	38,203,900.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,923,900.00	36,679,000.00
210701	Гадаад албан томилолт	1.00	5,000,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,923,900.00	31,679,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	12,719,973.00	99,710,395.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	11,365,960.00	94,177,325.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,198,100.00	587,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	143,032.00	133,200.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1.00	4,800,000.00
210807	Газрын төлбөр	12,881.00	12,870.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	6,331,285.00	10,648,000.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	6,331,285.00	10,648,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	35,072,800.38	49,147,584.33
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	17,081,324.00	7,250,600.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	482,100.00	7,250,600.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	17,991,476.38	41,896,984.33
213303	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	14,979,550.41	36,969,384.33
213305	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	3,011,925.97	4,927,600.00

III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	6,000,000.00	0.00
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	6,000,000.00	0.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	6,000,000.00	0.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	6,000,000.00	0.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	6,000,000.00	0.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	-6,000,000.00	0.00
VIII	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VIII)=(III)+(VI)+(VII)	0.00	0.00
101	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	0.00	0.00
20	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	0.00	0.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
1	2021 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,580,093,081.39	119,876,864.97	-851,116,718.19	848,853,228.17
2	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	1,264,252.90	1,264,252.90
3	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,580,093,081.39	119,876,864.97	-849,852,465.29	850,117,481.07
4	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0.00	-1,264,252.90	0.00	-1,264,252.90
5	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
6	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	91,073,881.51	91,073,881.51
7	2022 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,580,093,081.39	118,612,612.07	-758,778,583.78	939,927,109.68
8	2023 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	1,580,093,081.39	118,612,612.07	-758,778,583.78	939,927,109.68
9	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00
10	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,580,093,081.39	118,612,612.07	-758,778,583.78	939,927,109.68
11	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
12	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт бууралт	0.00	0.00	0.00	0.00
13	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	-31,266,439.72	-31,266,439.72

14	2023 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	1,580,093,081.39	118,612,612.07	-790,045,023.50	908,660,669.96
----	---------------------------------------	------------------	----------------	-----------------	----------------

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	Зөрүү	Хувь
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	776,771,900.00	739,802,515.67	36,969,384.33	95.24
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	776,771,900.00	739,802,515.67	36,969,384.33	95.24
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	769,521,300.00	732,551,915.67	36,969,384.33	95.20
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	471,635,700.00	463,633,439.12	8,002,260.88	98.30
210101	Үндсэн цалин	299,757,800.00	300,298,851.06	-541,051.06	100.18
210102	Нэмэгдэл	131,097,900.00	124,268,545.89	6,829,354.11	94.79
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	25,064,900.00	27,624,993.24	-2,560,093.24	110.21
210104	Урамшуулал	15,715,100.00	11,441,048.93	4,274,051.07	72.80
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	58,508,200.00	58,503,599.25	4,600.75	99.99
210201	Тэтгэврийн даатгал	40,130,000.00	40,125,399.25	4,600.75	99.99
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,594,400.00	4,594,400.00	0.00	100.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,675,800.00	3,675,800.00	0.00	100.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	919,200.00	919,200.00	0.00	100.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,188,800.00	9,188,800.00	0.00	100.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	38,973,800.00	34,941,682.30	4,032,117.70	89.65
210301	Гэрэл, цахилгаан	3,262,000.00	1,524,960.30	1,737,039.70	46.75
210302	Түлш, халаалт	34,517,200.00	32,161,113.00	2,356,087.00	93.17
210303	Цэвэр, бохир ус	1,194,600.00	1,255,609.00	-61,009.00	105.11
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	19,742,400.00	19,742,400.00	0.00	100.00
210401	Бичиг хэрэг	2,058,800.00	2,058,800.00	0.00	100.00
210402	Тээвэр, шатахуун	15,289,300.00	15,200,040.00	89,260.00	99.42
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,717,400.00	1,806,660.00	-89,260.00	105.20
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	300,000.00	300,000.00	0.00	100.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	376,900.00	376,900.00	0.00	100.00
2105	Нормативт зардал	69,400.00	69,400.00	0.00	100.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	69,400.00	69,400.00	0.00	100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	38,229,700.00	38,229,700.00	0.00	100.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	25,800.00	25,800.00	0.00	100.00
210604	Урсгал засвар	38,203,900.00	38,203,900.00	0.00	100.00
2107	Томилолт, зочны зардал	15,828,100.00	15,827,800.00	300.00	100.00
210702	Дотоод албан томилолт	15,828,100.00	15,827,800.00	300.00	100.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	119,990,500.00	99,710,395.00	20,280,105.00	83.10
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	114,269,400.00	94,177,325.00	20,092,075.00	82.42

Архангай аймгийн Хүнс хөдөө аж ахуйн газрын 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

210803	Даатгалын үйлчилгээ	587,100.00	587,000.00	100.00	99.98
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	133,200.00	133,200.00	0.00	100.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	4,800,000.00	4,800,000.00	0.00	100.00
210807	Газрын төлбөр	36,000.00	12,870.00	23,130.00	35.75
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	6,543,500.00	1,893,500.00	4,650,000.00	28.94
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	6,543,500.00	1,893,500.00	4,650,000.00	28.94
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	7,250,600.00	7,250,600.00	0.00	100.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	7,250,600.00	7,250,600.00	0.00	100.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	7,250,600.00	7,250,600.00	0.00	100.00
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	776,771,900.00	739,802,515.67	36,969,384.33	95.24
31	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	776,771,900.00	739,802,515.67	36,969,384.33	95.24
310001	Улсын төсвөөс санхүүжих	776,771,900.00	739,802,515.67	36,969,384.33	95.24
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	26.00	26.00	0.00	100.00
620001	Удирдах ажилтан	1.00	1.00	0.00	100.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	21.00	21.00	0.00	100.00
620003	Үйлчлэх ажилтан	4.00	4.00	0.00	100.00
620004	Гэрээт ажилтан	0.00	0.00	0.00	

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/ төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	48,810,646.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	48,810,646.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	43,883,046.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	14,277,346.00
210402	Тээвэр, шатахуун	14,277,346.00
2107	Томилолт, зочны зардал	20,851,200.00
210701	Гадаад албан томилолт	5,000,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	15,851,200.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	8,754,500.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	8,754,500.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	4,927,600.00
2133	Улсын төсвөөс олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	4,927,600.00
213305	Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг	4,927,600.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	48,810,646.00
13	ТУСЛАМЖ САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	48,810,646.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	48,810,646.00
131103	ЗГНХ, ЗДНХөрөнгө түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан	10,031,200.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	32,126,846.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	6,652,600.00

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар 5,055.3 мянган төгрөгийн 2 алдаа¹ илэрснийг аудитын явцад бүрэн залрууллаа.

Залруулсан алдаа:

- Тайлант онд хөнгөлөлттэй үнээр борлуулсан хүнсний ногооны үрийн 4,495.3 мянган төгрөгийн авлагыг тусгаагүй нь НББ-ын тухай хуулийн 5.1.4, 14.4.5 дах заалт, санхүүгийн тайлангийн аудитын иж бүрэн байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.
- Малын нас дэвшилтийн 560.0 мянган төгрөгийн орлогыг зөрүүтэй тайлагнасан нь НББ-ын тухай хуулийн 5.1.4, 14.3 дах заалт, санхүүгийн тайлангийн үнэлгээ ба хуваарилалт батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Аудитаар нийт 4,495.3 мянган төгрөгийн зөрчил² илэрсэнд зөрчлийг арилгах 2 албан шаардлага хүргүүлээ.

Аудитаар залруулагдаагүй 2 зөрчилтэй асуудлын материаллаг алдаа зөрчил нь 4,495.3 мянган төгрөг бөгөөд тогтоосон материаллаг байдлын дүн 8,738.7 мянган төгрөгөөс бага байгаа тул **Өөрчлөлтгүй** дүгнэлт өглөө.

5.1 Албан шаардлага

5.1.1 ХХААХҮ-ийн сайдын 2023.04.21-ны өдрийн А/192 дугаар тушаалын дагуу 80 хувийн хөнгөлөлттэй үнээр борлуулахаар Архангай аймагт хуваарилагдсан 47,114.6 мянган төгрөгийн хүнсний ногооны үрийг тусгай зориулалтын материал дансанд бүртгэж сумдад хуваарилсан байна. Худалдан борлуулсан үнийг орлогын дансны хуулгаар тулган шалгахад 9,422.9 мянган төгрөгийн орлого төвлөрөхөөс 4,927.6 мянган төгрөгийн орлого бүрдүүлж, 4,495.3 мянган төгрөгийн орлогыг дутуу төвлөрүүлсэн ба санхүүгийн тайланд авлага, өглөгийг тооцоо нийлж баталгаажуулаагүй байна.

Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.4-д “үнэн зөв байх”, 13 дугаар зүйлийн 13.1-д “Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно”, 14 дүгээр зүйлийн 14.4-т Нягтлан бодох бүртгэлд дараах зүйлсийг заавал бүртгэнэ” 14.4.2-т “бүх хөрөнгө, хөрөнгө оруулалт, авлага”, 20 дугаар зүйлийн 20.2 “Ерөнхий нягтлан бодогч дараах үүрэг хүлээнэ” гэсний 20.2.6. Эд хөрөнгийн болон төлбөр тооцооны тооллого хийх, үр дүнг шийдвэрлэх, бэлтгэн нийлүүлэгч, худалдан авагчтай тооцоо хийж, үлдэгдлийг баталгаажуулж, баримтжуулах ажлыг зохион байгуулах, удирдах” гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Авлагыг бүрэн барагдуулах арга хэмжээ авч ажиллах албан шаардлага хүргүүлэв.

5.1.2 Байгууллагын дансанд бүртгэлтэй, ашиглаж байгаа 2 автомашины улсын дугаар нь бусад тээврийн хэрэгслээс ялгагдах тод дэвсгэргүй байна.

Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.Төрийн болон орон нутгийн өмчид бүртгэлтэй бүх төрлийн авто тээврийн хэрэгсэлд бусад авто тээврийн хэрэгслээс ялгагдах тод дэвсгэр өнгө бүхий улсын дугаар хэрэглэнэ гэсэн заалтыг зөрчиж байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчлийг арилгуулах албан шаардлага хүргүүлэх

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

¹ Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

² Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Залруулсан		Залруулаагүй		Тоо	Дүн
							Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Малын нас дэвшилтийн орлогыг зөрүүтэй тайлагнасан	1	560.0			1	560.0	1	560.0				
Тайлант онд хөнгөлөлттэй үнээр борлуулсан хүнсний ногооны үрний 4,495.3 мянган төгрөгийн авлагыг тусгаагүй	1	4,495.3	1	4,495.3			1	4,495.3	-	-	-	
Нийт дүн	2	5,055.3	1	4,495.3	1	560.0	2	5,055.3				

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Авлага үүсгэсэн	1	4,495.3			1	4,495.3						
Автомашин дугаарыг тод дэвсгэртэй болгоогүй	1	0.0			1	0.0						
Дүн	2	4,495.3			2	4,495.3						